

אמנות חזותית // חט"ע

יחידת לימוד לחטיבה העליונה: בנושא אמנות עכשווית של בני העדה האתיופית בישראל

כתבה וערכה: עינת ליצ'י אוסרי
עריכה לשונית: מיטל שרף

1. נושא היחידה

שלושת הנושאים מתוך תכנית הלימודים באמנות חזותית לחט"ע, תוך מפגש עם יצירות אמנות עכשוויות של אמנים בני העדה האתיופית בישראל.

2. רציונל לבחירת הנושא

- חיינו כיום שזורים בתרבות חזותית עשירה, מגוונת ומורכבת מאי פעם, כשמכל עבר אנו נחשפים לדימויים חזותיים שיש לפענחם. התלמידים ילמדו תכנים הקשורים למורשת יהדות אתיופיה באמצעות ניתוח יצירות, מצגות וחיפוש מידע ברשת, תוך הדגשת הציר החברתי-קהילתי, הכולל היכרות עם מנהגים, עם תרבות ועם פולקלור.
- מטרת היחידות היא להעלות למודעות את העשייה האמנותית העכשווית בקרב בני העדה האתיופית בישראל ולחדד את הנושאים המעסיקים אותם ומשתקפים ביצירותיהם.

צילום: בני וודו, Cc-by-sa-3.0

- יחידת לימוד זו כוללת כשני שיעורים.
- השיעורים מיועדים לתלמידי מגמת אמנות בתיכון במסגרת לימודי אמנות חזותית.
- [תכנית הלימודים לחטיבה העליונה באמנות החזותית](#) מכילה פרק העוסק בשלושה נושאים הממקדים את אופן ההתבוננות ביצירות אמנות:

- התבוננות במציאות וייצוגה;

- יצירה-אמן-חברה;

- מסורת וחדשנות.

בהתאם לנושאים אלו, נבחרו מספר יצירות שיהוו פתח לחקירה ולדין בתכנים ובדימויים המבוססים על מורשת יהדות אתיופיה מחד גיסא, וידונו בקליטת בני העדה בארץ ובאתגרים שניצבו ושעדיין ניצבים בפניהם מאידך גיסא.

3. מטרות מעשיות

- **בתחום התוכן:**

מפגש עם יצירות אמנות של יוצרים עכשוויים מבני העדה האתיופית בישראל.
חקירת תכנים של מורשת יהדות אתיופיה העולים ביצירות, לצד בחינת אתגרים הקשורים בקליטת בני העדה בישראל.

- **בתחום המיומנויות:**

התנסות בחיפוש מידע חזותי וממוקד ברשת.
ניתוח יצירות ופרשנותן, תוך היכרות עם התרבות שממנה צמחו.
העמקת היכולת לנתח יצירות בהקשר לשלושת הנושאים.

- **בתחום הערכים:**

התבוננות בדימויים וחיפוש מקורותיהם התרבותיים מהווים הזדמנות להיכרות עם המורשת התרבותית של יוצאי אתיופיה, כמו גם לבחינת הרגשות האישיים שמעוררות היצירות, מתוך כוונה ליצירת אמפתיה והבנה בין אנשים.
פענוח היצירות מקנה לתלמידים כושר לקריאה ביקורתית של דימויים חזותיים ויכולת לבחון אותם בהקשר לתרבות, לתקופה ולמקום שבו נוצרו.

צילום: בני וודו, Cc-by-sa-3.0

4. מושגים מרכזיים ביחידה

אמצעים אמנותיים (עמ' 17 בתכנית הלימודים), דרכי מבע (עמ' 18 בתכנית הלימודים), האמנות כאוטוביוגרפיה, יחסי אמן-מקום ויחסי אמן-זהות, יחסי אמן-תרבות, מהאמת האחת לריבוי אמיתות, ועוד (עמ' 18-27 בתכנית הלימודים).

5. משאבי למידה

עבודה בחדר מחשבים עם נגישות לרשת, חדר עם מקרן ומסך.

6. הערכה

מטלה אישית

פענוח יצירה.

מטלה קבוצתית

התבוננות בשלוש יצירות, איסוף מידע לגבי מקורותיהן התרבותיים-חברתיים, ובחינתן כביטוי לתפיסות חברתיות-מוסריות.

דיון

השתתפות בשיח על המושג "תרבות", ייצוגי האמנותי והמשמעויות החתרניות הגלומות בו בהקשר ליצירת האמנות.

7. מקורות מידע

טל דקל ושות' (עורכות), הנזיר והאריה: אמנות אתיופית חזותית עכשווית בישראל, 2017. תכנית הלימודים באמנות חזותית לחט"ע (מותאמת לתשע"ז), 2010, עמ' 17-27.

מהלך השיעורים

כשניים עד שלושה שיעורים.

• שלב ראשון:

עבודת כיתה אישית - ניתוח יצירה מתוך המצגת.

התלמידים יתרגלו ניתוח יצירה ופענוחה ויסכמו בשיח כיתתי את המשמעויות החברתיות והאישיות שמציגה היצירה. בנוסף יפענחו את ההקשרים שעולים בהתאם לנושאים: התבוננות במציאות וייצוגה, ויצירה-אמן-חברה.

• שלב שני:

משימה קבוצתית - איסוף מידע הקשור לדימויים בשלוש יצירות: בהתייחס למקורן ביהדות אתיופיה, במנהגים, בלבוש, במטבעות הלשון ועוד.

• שלב שלישי:

התלמידים ידונו ויגיעו לתובנות חברתיות אישיות הקשורות לתכנים שמעלות היצירות.

• שלב רביעי:

דיון כיתתי בנושא מסורת וחדשנות. עיסוק ביצירה שמעוררת חשיבה פילוסופית לגבי המושג "תרבות" ומשמעויותיו בחברה הישראלית בת זמננו.

• התוצר:

הרחבת ההיכרות עם יצירות אמנות ישראלית עכשוויות והבנת תכנים שמעסיקים כיום את בני העדה האתיופית בישראל.

צילום: בני וודו, Cc-by-sa-3.0

